

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ

Баюрка Д.С.

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Старікова Г.Г.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, просп. Науки, 14, каф. філософії, тел. (057)-702-14-65)

e-mail: denys.baiurka@nure.ua, тел. (098)-933-93-32

The given work is devoted to the analysis of the “Information Culture” concept, determining the functions of information culture in the formation of the personality and society, the criteria of the person’s information culture, the problems associated with the rapid development of information systems and technologies. Information culture is a part of the general human culture, it is a condition of its development and being in the information society. The concept of “Information Culture” is associated with the spiritual culture of the individual. Today information culture is one of the factors that contributes to social progress and has a positive impact on the process of human life in the information society.

Термін «інформаційна культура» було введено в 70-х роках минулого століття для позначення «галузі культури, пов’язаної з функціонуванням інформації в суспільстві та інформаційних якостей особистості». Інформаційна культура являє собою частину загальної культури людини, є умовою її розвитку та існування в інформаційному суспільстві, вона пов’язана з формуванням світогляду про інформаційний простір та систему взаємодії в ньому, а також про можливості його пізнання та перетворення.

Сьогодні в нашій країні відсутня цілісна державна концепція інформаційної освіти та формування інформаційної культури. Інформаційна культура найчастіше асоціюється переважно з технічними та технологічними аспектами інформатизації та з ліквідацією комп’ютерної безграмотності особистості. Цей підхід сам по собі не викликає сумнівів у доцільності, однак він має локальний характер і не здатен вирішити глобальну проблему – формування інформаційної культури як феномена, що має універсальний зміст та є наднаціональним. В роботах Драгоманова М.М. відмічено, що «поняття «інформаційна культура» є одним з вимірювань, проекцією в галузі інформаційних відносин багатогранної загальної культури».

Історія інформаційної культури налічує тисячоліття, її становлення пов’язане з певними етапами розвитку суспільства та кризовими явищами, що виникали при цьому. Так, змістовне ставлення до певної ситуації (на відміну від формального, притаманного тваринному світу), стало основою розвитку людської мови. Однак усні форми зображення та накопичення знань не забезпечували повної цілісності збереження всього обсягу інформації. Фіксація інформації на певному матеріальному носію призвела

до появи писемності, що сприяло створенню абсолютно нового етапу інформаційної культури – документального. Процес оперування інформацією став значно легшим, змінився і сам спосіб мислення. До наступної інформаційної кризи призвели комп'ютерні технології та пов'язані з ними модифікування носіїв інформації та автоматизація інформаційних процесів. Існуюча сьогодні сучасна інформаційна культура об'єднала всі попередні форми. Як зазначає в своїх роботах Морзе Н.В, інформаційна культура відображає досягнуті рівні інформаційних процесів та ефективності створення, збирання, збереження, опрацювання, подання і використання інформації, що забезпечує цілісне бачення світу, його моделювання, передбачення результатів, рішень, які приймаються людиною.

Виділяють наступні функції інформаційної культури: світоглядна (впливає на формування уявлення про інформаційну картину, що склалась у світі); регулятивна (впливає на діяльність людини, вона пов'язана з існуючими нормами та правилами в галузі інформаційних технологій); творча (пов'язана з організацією досліджень, через що людина набуває знання, уміння); комунікативна (створює умови для спілкування між людьми за допомогою інформаційних систем). Фахівці стверджують, що основними критеріями інформаційної культури людини є: уміння виражати власні потреби в інформації; уміння використовувати інформаційні ресурси для пошуку необхідної інформації; уміння працювати з інформацією та створювати нову інформацію; уміння адекватно користуватись інформацією та критично її оцінювати.

Слід зазначити, що процес адаптації людини до інформаційного простору є складним. Насамперед, це пов'язано з тим, що сучасні темпи збільшення обсягів інформації перевищують можливості їх засвоєння людиною. Крім того, стрімкий розвиток інформаційних систем несе загрозу для особистості, оскільки при цьому підсилюються процеси знищення локальних культур, культура стає інтернаціональною. У теперішній час інформаційна культура вимагає від людини не тільки наявності нових знань та умінь, а насамперед, особливого мислення, що забезпечуватиме відповідну спеціальну адаптацію до змін та дозволить займати гідне місце в інформаційному середовищі. Сьогодні інформаційна культура є одним з факторів, що сприяє суспільному прогресу та позитивно впливає на процес життєдіяльності людини в інформаційному суспільстві.

Перелік посилань

1. Чередник Л.А. Інформаційна культура як складник загальної культури особистості / Л.А. Чередник // Матер. наук.-практ.конф. «Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття» (м. Одеса, 8-9 вересня 2016 р.). – Одеса, 2016. – С.365 – 375.